

Κύριος Κύριος

μετάφραση: ΑΝΤΡΕΑΣ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΣ

I

Κύριε! Κύριε !

Κύριε, συγχωρέστε με
που σας ενοχλώ:
τι παράξενο καπέλλο
φοράτε στο κεφάλι σας!

– Κύριε κάνετε λάθος
γιατί δεν έχω πια κεφάλι
πως θέλετε λοιπόν
καπέλλο να φορώ;

– Και τι είναι αυτά τα ρούχα
που φοράτε;

Ο Jean Tardieu γεννήθηκε το 1903, στο Saint-Germain-de-Joux (Jura), σε μια οικογένεια καλλιτεχνών. Σπούδασε στο λύκειο Condorcet και στη Σοφρόνη και άρχισε να δημοσιεύει ποίησή του στην *Nouvelle Revue Française*. Η πρώτη συλλογή του *Ο κρυμμένος Ποταμός* εκδόθηκε το 1933. Ακολούθησαν τα βιβλία του: *Τόνοι* (1939), *Ο αόρατος Μάρτυρας* (1943), *Ποιήματα* (1944), *Οι πνιγμένοι Θεοί* (1946), *Πετρωμένες Μέρες* (1947). Πήρε μέρος στην Αντίσταση εναντίον του ναζισμού, δημοσιεύοντας ποιήματά του στις παράνομες εκδόσεις και από το 1945 εργάστηκε στη γαλλική ραδιοφωνία, σε διάφορες διευθυντικές θέσεις. Το 1951 εκδόθηκε η σημαντική συλλογή του *Κύριε Κύριε*. Με το έργο του (ποίηση, θεατρικά έργα, δοκίμια) έπαιξε ένα προδρομικό ρόλο για την καινούργια ποίηση και το θέατρο. Ανάμεσα στα επόμενα βιβλία του ξεχωρίζουν: *Μια λέξη για μια άλλη* (1951), *Το Πρώτο Πρόσωπο του ενικού* (1952), *Μια φωνή χωρίς κανένα* (1954), *Σκοτεινές ιστορίες* (1961), *Σελίδες γραφής* (1967), *Ετσι αλλιώς* (1979), *Ο θαμνωμένος Καθρέφτης* (1993). Πέθανε το 1995. Σημαντική είναι η επίδραση που άσκησε η ποίησή του, η οποία, από μια εποχή και μετά, συνάντησε προδρομικά την ιδιότυπη γλωσσική στρωματογραφία και το μπουρλέσκ και τραγελαφικό ύφος του παράλογου θεάτρου, πάνω στη σύγχρονη ποίηση και το θέατρο.

– Κύριε λυπάμαι
μα δεν έχω πια σώμα
και σώμα πια μην έχοντας
δε βάζω πια ρούχα.

– Όμως όταν μιλώ
Κύριε απαντάτε
κι αυτό μ' ενθαρρύνει
για να σας ρωτώ:
Κύριε ποιοι είναι αυτοί οι ανθρωποι
που βλέπω μαζεμένους
και που μοιάζουν να περιμένουν
πριν προχωρήσουν;

– Κύριε είναι δέντρα
σε μια τεράστια πεδιάδα
δεν μπορούν να κινούνται
γιατί είναι δεμένα.

– Κύριε Κύριε Κύριε
πάνω απ' τα κεφάλια μας
ποια είναι αυτά τα πολυάριθμα μάτια
που μες στη νύχτα κοιτάζουν;

– Κύριε είναι αστέρια
γυρίζουν γυρώ από αυτά τα ίδια
και τίποτε δεν κοιτάζουν.

– Κύριε ποιες είναι αυτές οι κραυγές
θάλεγγες κάπου
θάλεγγες πως γελούν
θάλεγγες πως κλαίνε
θάλεγγες πως υποφέρουν;

– Κύριε είναι τα δόντια
τα δόντια του ωκεανού
που δαγκώνουν τους βράχους
δίχως να διψούν ή να πεινούν
και δίχως αγριότητα.

– Κύριε ποιες είναι αυτές οι πράξεις
αυτές οι κινήσεις της φωτιάς

αυτές οι μετατοπίσεις του αέρα
αυτές οι μετατοπίσεις των άστρων
τυμπανοκρουσίες
βροντές
θάλεγγες στρατιές
που φεύγουν για τον πόλεμο
δίχως νάχουν εχθρό;

– Κύριε είναι η ύλη
που γεννιέται απ' την ύλη
και που κάνει παιδιά
για να κάνουν τον πόλεμο.

– Κύριε ξάφνου αυτό
ξάφνου αυτό με εκπλήσσει
κανείς πια δεν υπάρχει
όμως εγώ σας μιλώ
κι εσείς, μ' ακούτε
αφού απαντάτε!

– Κύριε είναι πράγματα
που δεν βλέπουν ούτε ακούν
μα που θάθελαν ν' ακούν
και που θάθελαν να μιλούν.

– Κύριε μέσα από όλα
ποιες είναι αυτές οι εικόνες
άλλοτε ελεύθερες
κι άλλοτε έγκλειστες
αυτή η τεράστια σκέψη
όπου μορφές περνούν
όπου χρώματα λάμπουν;

– Κύριε ήταν το διάστημα
και το διάστημα
πεθαίνει.

II**Ταξίδι με τον Κύριο και τον Κύριο**

Με τον Κύριο και τον Κύριο
φεύγω σε ταξίδι.
Αν και δεν υπάρχουν
κουβαλώ τις αποσκευές τους.
Είμαι μόνος είναι δύο.

Όταν το τρένο ξεκινά
βλέπω στο προσωπό τους
την ικανοποίηση
να μένουν ακίνητοι
όταν όλα φεύγουν γύρω τους.

Όπως είναι πρόσωπο με πρόσωπο
καθένας έχει τους λόγους του.
Ο ένας λέει: τα πράγματα έρχονται
κι ο άλλος: φεύγουν·
όταν το τρένο τα ξεπερνάει
μήπως τα σπίτια
επιζούν ή σβήνονται;
εγώ λέω πως μετά από μας
δε μένει τίποτε απολύτως.

Δέστε τι άνθρωπος είστε!
του απαντά ο πρώτος,
για σας τίποτε δε σταματά
εγώ βλέπω τον ορίζοντα
με χωράφια και χωριά
να επιμένουν για πολύ.
Είμαστε το πέρασμα
είμαστε ο καπνός...

Αυτά συζητούν
κι η συζήτηση
γίνεται τόσο δύσκολη
που χάνουνε τη λογική.

Τότε το τρένο σταματά
μαζί με το τοπίο
τότε όλα μπερδεύονται.

III**Ο Κύριος κι ο Κύριος στα θαλάσσια λουτρά**

Μια μέρα κοντά στη θάλασσα
Ο Κύριος κι ο Κύριος μόνοι
μιλούσαν ήρεμα
κι έτρωγαν ένα μήλο
κοιτάζοντας τους ουρανούς.

Δέστε λοιπόν, λέει ο ένας από αυτούς,
το ευχάριστο μηδέν!
και τι γαλήνη
όταν η άβυσσος χωρίς άκρη
χωρίς προσπάθεια μπερδεύει
τα πράγματα και τους ανθρώπους!
Για όποιον μοιάζει με τον Θεό
οι ατομικές μέρες
δεν είναι απαραίτητες.

– Το θέμα δε βρίσκεται εκεί
Κύριε (απαντά ο Κύριος)
είμαστε εφήμεροι
αλλά το σύνολο
της μεγάλης Ενότητας
έχοντάς μας αρνηθεί,
είναι με την ποσότητα
που τα βγάζουμε πέρα.
Και προσθέτουμε
κι αποθησαυρίζουμε!
Άρα η ποικιλία
για μας πάνω σ' αυτή τη γη
είναι η αναγκαιότητα.
Κοιτάχτε αυτό το ψάρι
που δεν είναι πουλί
που δεν είναι μήλο
που δεν είναι φάλαινα
που δεν είναι πλοίο...

– Αχ για μένα είναι το ίδιο,
διακόπτει ο Κύριος,
η φάλαινα και το μήλο

μπροστά στην αιωνιότητα
είναι ίδια.

Σ' αυτά τα λόγια ο άνεμος φυσάει
παίρνοντας τα καπέλλα τους
και τα δύο πρόσωπα
μες στο γαλάζιο κι όμορφο ουρανό
αμέσως σβήνονται.

IV

Οι βασικές δυσκολίες

Ο Κύριος βάζει τις κάλτσες του
Ο Κύριος του τις βγάζει,

Ο Κύριος βάζει το παντελόνι του
Ο Κύριος του το σχίζει,

Ο Κύριος βάζει το πουκάμισό του
Ο Κύριος βάζει τις τιράντες του
Ο Κύριος βάζει το σακάκι του
Ο Κύριος βάζει τα παπούτσια του:
αμέσως
Ο Κύριος του τα πετάει.

Όταν ο Κύριος βγαίνει περίπατο
Ο Κύριος μένει στο σπίτι

όταν ο Κύριος είναι εδώ
Ο Κύριος δεν είναι ποτέ εκεί

όταν ο κύριος κάνει έρωτα
Ο Κύριος κάνει μετάνοιες

αν βγάζει λόγο
κρατά τη σιωπή,

αν φεύγει για το δάσος
είναι που μένει στην πόλη,

όταν μένει ήσυχος
είναι που είναι ανήσυχος

κοιμάται όταν ξυπνάει
κλαίει όταν γελάει

στο ηλιοχάραμα
να που έρχεται η νύχτα·

Αλήθεια! φέρνει ίλιγγο
να τον βλέπεις τον ένα μετά τον άλλο
πότε μόνο πότε δύο
σπρωμένο ξαπλωμένο σπρωμένο
όρθιο καθιστό όρθιο!

Βγάζει το καπέλλο του
ξαναβάζει το καπέλλο του
καπέλλο όχι καπέλλο
όχι καπέλλο καπέλλο
και ποτέ ανάπαυση.

V

Ο τάφος του Κυρίου και του Κυρίου

Σε μια πυκνή σιωπή
Ο Κύριος κι ο Κύριος μιλούν
Είναι σαν ο Κανένας
να διαλεγόταν με το Τίποτε.

Ο ένας λέει: Όταν έρχεται ο θάνατος
για τον καθένα από μας
είναι σαν κανένας
ποτέ να μην υπήρξε.
Μόλις εξαφανισμένος
ποιος σας λέει πως υπήρξα;

– Κύριε, απαντά ο Κύριος
πιο πέρα από σας θα πάω:
σήμερα ή ποτέ
δεν ξέρω αν υπήρξα.

Ο χρόνος προχωρά τόσο γρήγορα
 που τη στιγμή που μιλώ
 (ενεστώτας της οριστικής)
 δεν είμαι πια
 ό,τι είμουν πριν.
 Αν μιλώ στον παρατατικό
 δεν είναι καθόλου αρκετό
 θάπρεπε το νιώθω
 το μηδέν της οριστικής.

– Είναι αλήθεια, ξαναρχίζει ο Κύριος,
 σ' αυτή την άγνωστη έγκλιση
 θα διηγηθώ τη ζωή
 τη δική μας ζωή:
 Για μας οι αναμνήσεις!
 Δε γεννηθήκαμε
 δε μεγαλώσαμε
 δεν ονειρευτήκαμε
 δεν κοιμηθήκαμε
 δε φάγαμε
 δεν αγαπήσαμε.

Δεν είμαστε κανένας
 και τίποτε δε συνέβη.

Μαρία Κοκκίνου, 1999

Μαρία Κοκκίνου, 1999